

Kahramanmaraş'ın Tarihine Işık Tutan Anıt Ağaçlar

Seyran PALABAŞ UZUN*, Nuri BOZALİ, Fatih SİVRİKAYA
KSÜ Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü, Kahramanmaraş-TÜRKİYE

Geliş Tarihi (Received) : 31.03.2011

Kabul Tarihi (Accepted) : 08.06.2011

ÖZET: Bu çalışma ile ülkemizde sürdürülmekte olan doğa koruma ve anıt ağaç envanteri çalışmalarına katkıda bulunarak Kahramanmaraş ilinin kültürel mirasına sahip çıkmak amaçlanmıştır. Bu bağlamda, yapılan arazi çalışmaları neticesinde Kahramanmaraş ilinde dokuz adet Doğu Çınarı (*Platanus orientalis* L.) bireyi boyutsal anıt ağaç olarak tespit edilmiş, bu ağaçlara ait tepe çapı, kabuklu çap, kabuklu çevre, ağaç boyu, tahmini yaş ölçümleri yapılmış ve bunların korunması için toplum bilinci oluşturmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Anıt Ağaç, Doğu Çınarı, *Platanus orientalis* L., Kahramanmaraş

The Monumental Trees Showing the Way to Kahramanmaraş History

ABSTRACT: The objective of this study is to take care of the cultural heritage of the province of Kahramanmaraş by contributing to ongoing nature conservation and monumental tree inventory works in our country. In this context, nine oriental plane trees (*Platanus orientalis* L.) were identified as the dimensional monumental tree as a result of the field work in the province of Kahramanmaraş. The crown diameters of tree, diameters at breast height, tree perimeters, tree heights and estimated ages were measured and tried to create awareness for their protection.

Keywords: Monumental tree, Oriental plane, *Platanus orientalis* L., Kahramanmaraş

GİRİŞ

Dünyamızdaki hızlı nüfus artışıyla birlikte, gelişen teknolojilerin bilinçsiz ve kontrolsüz kullanımı sonucu ortaya çıkan kirlilik insanların yaşam alanlarını tamamen kaplayıp, doğal alanları tehdit etmeye başlamıştır. Bu olumsuzlukların doğada neden olduğu çöküşü durdurmak amacıyla doğayı ve doğal kaynakları koruma düşüncesi son zamanlarda tüm dünyada hızla yayılmaktadır (Palabaş ve ark., 2005).

Ülkemizde doğanın korunması konusunda yürürlüğe giren ilk yasalar 1937 yılında çıkan 3116 ve 3167 sayılı yasalardır. Ardından 1956 yılında kabul edilen 6831 sayılı Orman Kanunu ile milli parkların ve içindeki dinlenme alanlarının oluşturulmasına ilişkin ilk adımlar atılmıştır. Bu kanunun 25. maddesinde Orman Genel Müdürlüğü'nün mevki ve özelliği dolayısı ile uygun göreceği yerleri milli parklar, tabiat anıtları, tabiatı koruma sahaları ve orman mesire yerleri olarak ayırabileceği ifade edilmiştir (Çolak, 2001).

Bu alanlardan tabiat anıtları sınıfına giren anıt ağaçlar; yaş, çap ve boy itibarı ile kendi türünün alışlagelmiş ölçülerinin çok üzerindeki boyutlara ulaşan, yöre tarihinde, kültür ve folklorunda özel bir yeri bulunan; geçmiş ile günümüz ve gelecek arasında bağ oluşturabilecek doğal ömre sahip ağaçlar olarak tanımlanmaktadır. Doğa tarihinin canlı tanıkları olarak yüzyıllar ötesinden günümüze ulaşma şansı bulabilmiş anıt ağaçlar, gelecek kuşaklarımızdan emanet aldığımız önemli doğal zenginliklerimizin başında gelmekte ve başlıca *Tarihi*, *Folklorik*, *Mistik* ve *Boyutsal* olmak üzere dört gruba ayrılmaktadırlar (Genç ve Güner, 2003).

Bu çalışma kapsamında, Kahramanmaraş ilinin değişik bölgelerinde bulunan *Platanus orientalis* L.

(Doğu Çınarı) türüne ait anıt ağaçlar tespit edilmiştir. Doğu Çınarı 25-30 m boylanan, 5-6 m çap yapan ve yüzlerce yıl yaşayabilen ulu ağaçlardır. Botanik özellikleri olarak; gövde kabuğu küçük pullar halinde çatlar ve dökülür, yaprakları 5-7 lobludur ve loblar çoğu kez orta damara değin ilerler, ayrıca uçları sivri ve tali lobları vardır. Yapraklar 10-20 cm olup, uzun bir sapa sahiptir (yaklaşık 3-8 cm). Bileşik meyveler uzun bir sap üzerinde 2-6 adettir. Ülkemizdeki tek doğal çınar türüdür ve hemen hemen tüm ormanlık alanlarda, genellikle dere içlerinde doğal olarak yetişir (Anşin ve Özkan, 2006).

Ülkemizde yetişen ve ulu ağaç türlerimizden olan Çınar ağacının Osmanlı İmparatorluğu için de ayrı bir önemi vardır. Osman Gazi'nin, Şeyh Edebali'nin evinde gördüğü bir rüyasından yola çıkarak Çınar ağacını Osmanlı İmparatorluğu ile özdeşleştirilmesi ve bunu takiben, Fatih Sultan Mehmed'in başta İstanbul olmak üzere pek çok yörede Çınar ağacı diktirmesi bu önemin işaretlerindedir.

Ülkemizde pek çok araştırmacı yaptıkları çalışmalarla (Özdemir ve ark., 1986; Asan, 1987a; Asan, 1987b; Karaca, 1992; Karaca, 1993; Karaca, 1994; Karaca, 1995; Gümüş ve Yavuz, 1994; Güner, 1994; Güner, 1995; Güner, 1997; Düzenli ve Türkmen, 1996; Özçelik ve ark., 1998; Gül ve ark., 1999; Gümüş ve ark., 1999; Genç ve Güner, 2000; Fakir, 2005; Palabaş Uzun ve ark., 2007 vb.) anıt ağaçların belirlenmesine önemli ölçüde katkılar sağlamışlardır. Bu çalışma ile, Kahramanmaraş ilinin değişik bölgelerinde bulunan Doğu Çınarı türüne ait anıt ağaçlar tespit edilerek, insan baskısına rağmen varlığını sürdürmeye çalışan anıt çınarlar üzerine dikkati çekmek, tanıtabilmek, özenle korumak ve gelecek nesillere aktarılmasına yardımcı olmak ve bu sayede ilimizin kültürel mirasına fayda sağlamak amaçlanmıştır.

*Sorumlu yazar:Uzun, Palabaş S., seyran@ksu.edu.tr

MATERYAL ve METOT

Bu çalışmada, anıt ağaçların değerlendirilmesi Genç ve Güner (2003)'e göre yapılmıştır. Doğu Çınarı, 25 m ve üzerinde boylara ulaşması nedeniyle ülkemizin birinci sınıf orman ağaçlarından biri olarak sınıflandırılmaktadır. Ayrıca, bu türün anıt ağaç olarak

seçilebilmesi için ise "Minimum Anıtsal Değeri"nin ($MAD_{Tür}$) 39 olması gerekmektedir (Genç ve Güner, 2003). Anıt ağaç seçiminde dikkate alınan, doğal orman ağacı türlerimiz için belirlenmiş "minimal ölçüler" ve $MAD_{Tür}$ Çizelge 1'de verilmiştir.

Çizelge 1. Türkiye'nin Doğal Birinci Sınıf Orman Ağaçları ve Bu Ağaçların Anıt Ağaç Olarak Seçilebilmesi İçin Belirlenen Minimal Ölçüler

Türler	Semboller	Minimal Ölçüler				MAD
		Yaş (yıl)	Boy (m)	Çap (cm)	Tepe Çapı (m)	
İğne Yapraklılar						
Kızılçam (<i>Pinus brutia</i>)	Çz	250	30	100	10	18
Karaçam (<i>Pinus nigra</i> subsp. <i>pallasiana</i>)	Çk	350	30	120	10	21
Sarıçam (<i>Pinus sylvestris</i>)	Çs	350	30	120	10	21
Toros Sediri (<i>Cedrus libani</i>)	S	450	30	150	10	30
Doğu Karadeniz Göknarı (<i>Abies nordmanniana</i> subsp. <i>nordmanniana</i>)	Gdk	200	30	120	8	13
Uludağ Göknarı (<i>Abies nordmanniana</i> subsp. <i>bornmuelleriana</i>)	Gl	200	30	120	6	13
Kazdağı Göknarı (<i>Abies nordmanniana</i> subsp. <i>equi-trojani</i>)	Gk	150	30	100	6	13
Toros Göknarı (<i>Abies cilicica</i>)	Gt	200	30	120	6	13
Doğu Ladini (<i>Picea orientalis</i>)	L	400	40	140	8	28
Geniş Yapraklılar						
Anadolu Kestanesi (<i>Castanea sativa</i>)	Ks	300	25	160	10	21
Doğu Kayını (<i>Fagus orientalis</i>)	Kn	300	25	120	10	15
Saplı Meşe (<i>Quercus robur</i>)	Ms	500	25	120	20	27
Sapsız Meşe (<i>Quercus petraea</i>)	Mz	400	25	120	20	24
Macar Meşesi (<i>Quercus frainetto</i>)	Mc	400	25	120	10	18
Kasnak Meşesi (<i>Quercus vulcanica</i>)	Mk	400	25	120	15	21
Istranca Meşesi (<i>Quercus hartwissiana</i>)	Mı	500	25	120	10	21
Türk Meşesi (<i>Quercus cerris</i>)	Ml	400	25	120	20	24
Doğu Çınarı (<i>Platanus orientalis</i>)	Çn	500	25	200	20	39
Dağ Karaağacı (<i>Ulmus glabra</i>)	Kad	200	25	100	20	18
Adi Ceviz (<i>Juglans regia</i>)	Cv	400	25	160	20	30
Dışbudak Yapraklı Kanatlı Ceviz (<i>Pterocarya fraxinifolia</i>)	Cvdy	400	25	120	15	21
Büyük Yapraklı Ihlamur (<i>Tilia platyphyllos</i>)	Ihby	300	25	100	15	18
Adi Dışbudak (<i>Fraxinus excelsior</i>)	Dş	200	25	120	12	12
Sivri Meyveli Dışbudak (<i>Fraxinus angustifolia</i>)	Dşsm	200	25	120	12	12

Anıt ağaçlarda tepe çapı (m), kabuklu çapı (m), kabuklu çevresi (m), ağacın boyu (m) ve tahmini yaşı ölçülmüştür. Çap tespiti için ağacın toprak yüzeyindeki (0.30 m) ve yerden 1,30 m yükseklikteki çevresi "cm" hassasiyetiyle ölçülmüştür. Elde edilen değer π (3,14) sayısına bölünerek çap değeri hesaplanmıştır. Ancak bazı bireylerde ağacın belirli bir yüksekliğe kadar olan gövdesi kısmen toprak altında kalmış veya taş duvarla örülmüştür. Bu ağaçlarda ölçüm işlemi 1,30 m'den daha üst kısmında gerçekleştirilmiştir. Boy ölçümü Blume-Leiss boy ölçer yardımıyla yapılmıştır.

Yaş tespiti için Pressler artım burgusu ile ağaçtan Kuzey-Güney ve Doğu-Batı yönlerinden olmak üzere en az 15 cm uzunluğunda iki adet artım kalemi alınmıştır. Ancak ağacın bulunduğu konumun iki artım kalemi almaya elverişli olmadığı durumlarda ise tek yönden

kalem alınmıştır. Ağaçlardan alınan artım kalemleri sağlıklı bir şekilde muhafaza edilerek laboratuvar ortamında yıllık halkaları sayılmıştır. Elde edilen yıllık halka sayısı artım kaleminin uzunluğunu da dikkate alan formülde yerine konularak tahmini yaş tespit edilmiştir. Tahmini yaş Genç ve Güner (2003)'e göre aşağıdaki formülde hesaplanmış olup, bu değere ağacın 1,30 m yüksekliğe ulaşana kadar geçen süre ilave edilmemiştir.

[(Kabuksuz yarıçap x Yıllık halka sayısı) / Artım kalemi uzunluğu] = Tahmini yaş

Ağacın tepe çapı tespitinde; tepe tacı iz düşümü içinde kalan kuzey, güney, doğu ve batı istikametindeki mesafeler şerit metre yardımıyla "cm" hassasiyetinde ölçülerek kuzey-güney ve doğu-batı çap değerleri hesap edilmiştir. Tablo halinde verilirken bu iki değerlerin ortalaması alınmıştır. Ayrıca, her bir ağaca ait genel ve

özel mevkii özellikleri ve açıklayıcı bilgiler arazi çalışmaları sırasında alanda not edilmiştir.

BULGULAR

Yapılan ölçümler neticesinde belirlenen 9 adet Doğu Çınarı bireyi için $MAD_{Tür} > 39$ olduğundan “Boyutsal Anıt Ağaç” olarak tespit edilmeleri uygun görülmüştür. Ölçüm yapılan ağaçlara ait değerler bir tablo haline getirilerek gösterilmiştir (Çizelge 2). Tüm anıt çınarlar için doldurulan envanter karnesi ve değerlendirme formu tek tek verilmemiş olup, bunun yerine örnek olması bakımından saptanan ağaçlardan en görkemli olanı, mahalli adı ile “Oynak Çınar” için doldurulan “anıt ağaç envanter karnesi” Çizelge 3’de; “anıt ağaç değerlendirme formu” Çizelge 4’de verilmiştir.

Arazi çalışmaları neticesinde saptanan en yaşlı ağacın Çağlayancerit ilçesindeki “Oynak Çınar” olduğu belirlenmiştir (Resim 1). Oynak Çınar yaklaşık olarak 505 yaşında olup, boyu 23 m ve çapı ise 1,92 m’dir. Ağaca ait anıt ağaç değerlendirme formunun

doldurulması neticesinde (Çizelge 4) Şimdiki Anıtsal Değeri (ŞAD)’nin Minimum Anıtsal Değer ($MAD_{Tür}$)’den büyük olmasından dolayı ($57 > 39$) boyutsal anıt ağaç olarak tescillenmesi uygun görülmüştür. Ayrıca, tarihi ve folklorik açıdan da bu ağacın gölgesinde ünlü ozanlarımızdan Karacaoğlan’ın oturduğu ve bu ağaç için bir şiir yazdığı da rivayet edilmektedir (Mevla’m seni övmüş övmüş yaratmış / Oynak Çınar etrafına boy atmış / Dallarin uzatmış yerlere yatmış / Ne zamandan beriyi bilirsin çınar). Bu anıt çınar için doldurulan anıt ağaç envanter karnesi Çizelge 3’de, anıt ağaç değerlendirme formu da Çizelge 4’de verilmiştir. Tespit edilen tüm anıt ağaçlara ilişkin ölçüm değerleri ise aşağıda tablo halinde gösterilmiştir (Çizelge 2). Anıt çınarlardan 4 numara ile belirtilen mahalli adı ile Kız Fatma Çınarı aynı noktada bulunan üç çınar ağacına birlikte verilen bir isimdir. Araştırmamız sırasında ağaçların her biri ayrı ayrı değerlendirildiği için ölçüm esnasında 4a, 4b ve 4c şeklinde bir numaralandırma yapılmıştır.

Resim 1. Oynak çınar ağacından genel görünüm

Resim 2. Kız Fatma çınarlarından genel görünüm

SONUÇ ve ÖNERİLER

Anıt ağaçlar, doğanın kendilerine bahsettiği uzun ömürlerinden ötürü geçmişi geleceğe bağlayan değerli tartışılmaz zenginliklerimizdendir. Bu ağaçların korunması hem genç beyinlerde soya bağlılık duygularını geliştirmekte hem de doğa sevgisi ve çevre bilincinin kökleşmesine aracı olmaktadır. Kültürel mirasın yaşayan temsilcileri olan anıt ağaçlar 900-1000 yıllık hayatları boyunca ülke tarihinin adeta kilometre taşı olan kimi tarihsel olaylara tanıklık etmekte, bazen de bireysel duygulara tercüman olarak şair ve bestekârlara ilham kaynağı olmaktadır. Toplum belleğini diri tutarak, kuşaklar arasında köprü işlevi gören bu yaşayan kültürel mirasların korunması gelecek kuşaklar için yapılması gereken önemli bir görevdir. Anıt ağaçların yaşayan varlıklar olmaları nedeniyle toplumun ortak mirası olan bu ağaçların korunabilmesi onlara mutlak özel ilgi gösterilmesi ve bunların ancak topluma mal olması ile mümkündür. Tespit ve tescil bu aşamada son derece önemlidir (Asan, 2008).

Çınar ağaçları dış görünüşleri bakımından çok sağlıklı görünmelerine rağmen ileri yaştaki bireylerde iç çürüklüğe bağlı olarak kovuklar oluşmaktadır. Yağan yağmur sularının ağaçlarda oluşan bu kovuklara girmesi iç çürüklüğün artmasına neden olmaktadır. Kahramanmaraş ilinde tespit edilen Çizelge 2’de verilen 1, 2, 3, 4b, 4c, 5 ve 7 kod nolu anıt çınar bireylerinin

gövdelerinde kovuklar mevcuttur. Doğanlıkarakahasan mevkiinde yöre halkı tarafından kullanılan türbe yanında bulunan çınar ağacı (anıt ağaç kod no:3) kutsal bir obje olarak benimsenmekte ve bu ağacın altında adak kurbanlar kesilmektedir. Bunun neticesinde yöre halkı ağaçtaki kovuğu koruma içgüdüsü ile içerisine beton dökerek doldurmuştur. Yapılan bu bilinçsiz müdahaleler gelecek nesillere ışık tutacak bu ağaçlara zarar vermekte ve sağlıklı bir şekilde hayatiniyetini devam ettirmelerini olumsuz etkilemektedir.

Anıt ağaç olarak tespit edilen bu ağaçlara, hayatiniyetlerini sağlıklı bir şekilde devam ettirebilmeleri ve gelecek nesillere ışık tutmaları için uzman kişiler tarafından bakım çalışmalarının uygulanması gerekmektedir. Bu kapsamda, ağaçtaki hastalıklı ve zarar gören kısımların temizlenmesi, ilaçlanması ve daha sonra özel macunla kaplanması gerekmektedir. Ayrıca, mantar ve böceğe karşı ilaçlama yapılmalıdır. Bu bakım çalışmalarısıyla ağaçların ömürlerinin uzatılarak gelecek nesillerin bu ağaçları görmesi sağlanmış olacaktır.

Bu anıt ağaç özelliği taşıyan bireylerin Anıtlar Yüksek Kurulunca tescillenmesi için gerekli işlemlerin biran önce başlatılması gerekmektedir. Ayrıca, bu ağaçların korunması için gerekli tedbirler (bilgilendirici levha, koruma şeridi, vs.) alınmalıdır. Anıt ağaçlar için tanıtım broşürü hazırlanarak yöre halkının bilinçlenmesine katkıda bulunulmalıdır.

Çizelge 2. Tespit edilen amt ağaçlara ilişkin ölçüm değerleri

Amıt Ağaç Kod No	Türün Türkçe Adı	Türün Bilimsel Adı	Türün Mahalli Adı	Tahmini Yaş (yıl)	Boy (m)	Gövde Çapı (d _{1,30} , m)	Tepe Çapı (m)	Bulunduğu Yer	Yükselti (m)	Mülk Durumu	Ağacın Anıtsal Durumu (ŞAD/MAD _{tü} r)
1	Doğu Çınarı	<i>Platanus orientalis</i>	Çınar	250	23	2,79	18,15	Avcılar Köyü UTM: 305114-189476	963	Devlet	58>39
2	Doğu Çınarı	<i>Platanus orientalis</i>	Çınar	345	29	2,68	22,75	Kertmen Köyü UTM:319281-4193367	1265	Devlet	63>39
3	Doğu Çınarı	<i>Platanus orientalis</i>	Çınar	330	19,5	1,87	26,01	Doğanlıkarahasan UTM:336328-4149583	762	Devlet	51>39
4a	Doğu Çınarı	<i>Platanus orientalis</i>	Kız Fatma Çınarı	260	29	1,35	15,15	Çağlayancerit-Düzbağ UTM:366163-4182791	1030	Devlet	51>39
4b	Doğu Çınarı	<i>Platanus orientalis</i>	Kız Fatma Çınarı	285	21,5	1,59	23,75	Çağlayancerit-Düzbağ UTM:366163-4182791	1030	Devlet	45>39
4c	Doğu Çınarı	<i>Platanus orientalis</i>	Kız Fatma Çınarı	285	28	1,49	20,07	Çağlayancerit-Düzbağ UTM:366163-4182791	1030	Devlet	45>39
5	Doğu Çınarı	<i>Platanus orientalis</i>	Oynak Çınar	505	23	1,92	23,36	Döngeler Mah. UTM:289465-4159366	940	Devlet	57>39
6	Doğu Çınarı	<i>Platanus orientalis</i>	Çınar	460	21	1,79	26,52	Suluyayla Köyü UTM:280744-4158979	1027	Tüzel	59>39
7	Doğu Çınarı	<i>Platanus orientalis</i>	Çınar	460	18	2,06	19,30	Dadağlı Köyü UTM:302828-4149938	774	Devlet	45>39

Çizelge 3. Oynak Çınar'a ait envanter karnesi

ANIT AĞAÇ ENVANTER KARNESİ

Tür Adı (Türkçe): Doğu Çınarı	Ağaç No: 5
Tür Adı (Bilimsel): <i>Platanus orientalis</i> L.	İl: Kahramanmaraş
Mahalli- Önerilen Adı: Oynak Çınar	İlçe: -
Ölçüm Tarihi: 10.02.2011	Belde-Köy Mahalle: Döngele
Ölçümü Gerçekleştirenler: Fatih SİVRİKAYA, Seyran PALABAŞ UZUN, Nuri BOZALİ	Orman İşletme Müdürlüğü: -
Pafta No:	Serisi: -
Koordinatı (UTM): 289465 4159366	Mevkii: - Bölme No: -

Yükselti (m)	Bakı	Eğim (%)	Röliyef	Bulunduğu Yer
940	Güneydoğu	-	-	Köy içi

Tahmini Yaş	Boy (m)	Kabuk Kalınlığı (cm)	Tepe Çapı (m)		Kabuklu Çevre (cm)		Kabuklu Çap (cm)	
			K-G	D-B	Toprak Yüzeyi (0.30 cm)	1.30 m Yükseklik	Toprak Yüzeyi (0.30 cm)	1.30 m Yükseklik
505 (18 cm de 96 yıllık halka)	23	1	21.2	25.53	730	602	232	192

Genel Görünüm	Düzgün: X	Budanmamış:	Budanmış:
Gövde Özellikleri	Dipte Çatal:	m'de adet çatal	Kovuk: X
Sağlık Durumu	Sağlıklı:	Tepe Çökmesi:	Böc. Mantar Zararı:
Mülkiyet Durumu	Özel:	Tüzel:	Devlet: X

Tescil Durumu ve Anıtsal Değeri	Tescilli değil. Şimdiki Anıtsal Değeri (ŞAD)=57 >39 Minimum Anıtsal Değerinden (MAD) daha büyük olduğundan, boyutsal anıt ağaç olarak seçilmesi uygundur.
Tarihi veya Folklorik Niteliği	Karacaoğlan'ın Oynak Çınar Şiiri Mevla'm seni övmüş övmüş yaratmış Oynak Çınar etrafına boy atmış Dalların uzatmış yerlere yatmış Ne zamandan beriyi bilirsin çınar
Diğer Açıklamalar ve Öneriler	

Çizelge 4. Oynak Çınar için düzenlenen anıt ağaç değerlendirme formu

ANIT AĞAÇ DEĞERLENDİRME FORMU						
ÖGELER	VERİLEBİLECEK MAKSİMUM PUAN	DEĞERLENDİRME BASAMAKLARI	SINIFLARINA GÖRE AĞAÇLARA VERİLECEK PUAN			VERİLEN PUAN
			I. SINIF	II. SINIF	III. SINIF	
Boy (Bo)	20	» 05,5-07,5 » 08,0-10,0 » 10,5-15,0 » 15,5-20,0 » 20,5-25,0 » 25,5-30,0 » 30,5-35,0 » 35,5-40,0 » 40,5-45,0 » 45,5-50,0 » > 50,0 m	0 0 0 0 0 3 6 9 12 16 20	0 0 6 13 20	10 20	0
Gövde Çapı (GÇ)	30	» < 50 » 50-74 » 75-99 » 100-124 » 125-149 » 150-174 » 175-199 » 200-224 » 225-249 » 250-274 » 275-299 » ≥ 300 cm	0 0 0 3 6 9 12 15 18 22 26 30	0 6 12 18 30	10 20 30	12
Tepe Çapı (TÇ)	10	» < 05,0 » 05,0-09,5 » 10,0-14,5 » 15,0-19,5 » ≥ 20,0 m	0 2 4 7 10	3 6 10	10	
Tahmini Yaş (Ya)	30	» 100-200 » 201-300 » 301-400 » 401-500 » 501-600 » 601-700 » 701-800 » 801-900 » 901-1000 » > 1000 Yıl		3 6 9 12 15 18 21 24 27 30	15	
Bulunduğu Yer (BY)	10	» Ormanda » Meşcerede (Kırsal-Kentsel Alan) » Grupta (Kırsal-Kentsel Alan) » Kümede (Kırsal-Kentsel Alan) » Tek (Kırsal Alanda) » Tek (Kent İçinde)		2 10 9 8 4 6	4	

Çizelge 4 (devam). Oynak Çınar için düzenlenen anıt ağaç değerlendirme formu

ANIT AĞAÇ DEĞERLENDİRME FORMU						
ÖĞELER	VERİLEBİLECEK MAKSİMUM PUAN	DEĞERLENDİRME BASAMAKLARI	SINIFLARINA GÖRE AĞAÇLARA VERİLECEK PUAN			VERİLEN PUAN
			I. SINIF	II. SINIF	III. SINIF	
Diğer Pozitif Özellikler (PÖ)	10	» Ağaç için zorunlu yetişme ortamı faktörlerinin korunması mümkün » Sağlıklı » En az bir anıtsal özelliği (boyu, çapı, yaşı) bakımından Dünyada veya Türkiye’de sayılı bir ağaç olması » Özellikli (Doğal halinin dışında kabuk, yaprak, çiçek, meyve veya kozalak, dallanma, çatallanma, gövde şekillenmesi vb. özelliklerce farklı) » Hiçbiri		10 6	9	19
Negatif Özellikler (NÖ)	-10	» Ağaç için zorunlu yetişme ortamı faktörlerinin korunması mümkün değil » Tepe çökmesi → ilerlemiş → yeni » Böcek-Mantar zararı » Gövde kovuk ve kovuğun genişliği → < 1/5 → = 1/5 – 1/3 → > 1/3 » Gövde ve/veya ana dallar yaralı ve yaranın → genişliği < 1/5 → genişliği = 1/5 – 1/3 → genişliği > 1/3 » Hiçbiri		- 10	- 8 - 6 - 8 - 2 - 3 - 4 - 1 - 2 - 3 0	-3
ŞİMDİKİ ANITSAL DEĞER (ŞAD) = (Bo + GÇ +TÇ + Ya+ BY+ PÖ toplam)						57

TEŞEKKÜR

Arazi çalışmasında yardımlarını esirgemeyen Kahramanmaraş İl Çevre ve Orman Müdürlüğü Doğa Koruma ve Milli Parklar Şube Müdürü Sayın Hacı KALINKÜTÜK’e teşekkür ederiz.

KAYNAKLAR

Anşin, R., Özkan, Z.C. 2006. Tohumlu Bitkiler (*Spermatophyta*) Odunu Taksonlar, 450s, Trabzon.

Asan, Ü., 1987 a. Türkiye Ormanlarında Saptanabilen Anıt Nitelikli Ağaçların Dünyadaki Benzerleriyle Karşılaştırılması. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Seri A, 37 (2), 46-68.

Asan, Ü., 1987 b. Anıt Ormanlarımız (2), Doğu Karadeniz Yöresinin Anıt Ormanları. Çevre ve Ormancılık Dergisi, 3, 28-33.

Asan, Ü., 2008. İstanbul’daki Anıt Ve Korumaya Değer Ağaçlarda Bakım Ve Restorasyon Çalışmaları, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Park ve Bahçeler Müdürlüğü, İstanbul.

Çolak, A.H., 2001. Ormanda Doğa Koruma. Milli Parklar ve Av-Yaban Hayatı Genel Müdürlüğü Yayını, Ankara, 354s.

Düzenli, A., Türkmen, N. 1996. Monumental Trees of Turkey, 10: Kocasedir, The Karaca Arboretum Magazine, 3(3), 143-144.

Fakir, H., 2005. Isparta Sığla Ormanı Tabiatı Kotuma Alanı Anıt Ağaçları. Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, Seri A, Sayı 1, 25-36.

- Genç, M., Güner, Ş. T. 2000. Isparta'da Yeni Saptanan Doğal Bir Anıt Kestane (*Castanea sativa* Mill.) Meşceresi. Turk J Agric For, Vol. 24, 37-44.
- Genç, M., Güner, Ş. T. 2003. Göller Bölgesi'nin Anıt Ağaçları, Isparta Valiliği İl Özel İdare Müdürlüğü Yayını, Isparta.
- Gül, A.U., Gümüş, C., Yavuz, H., Eroğlu, M., Özkan, Z.C., Demirci, A. 1999. Doğu Karadeniz Bölgesinde Saptanan Bazı Anıt Ağaç ve Meşcereler, Turkish Journal of Agriculture and Forestry, 23 (Ek Sayı 3), 671-677
- Güner, A. 1994. Monumental Trees of Turkey: 7, The Karaca Arboretum, 2(4), 181-186.
- Güner, A. 1995. Monumental Trees of Turkey: 9, Gökbulatan Fındık, The Karaca Arboretum Magazine, 3(2), 87-89.
- Güner, A. 1997. Monumental Trees of Turkey 13: Türbeçamı, The Karaca Arboretum Magazine, 4(1), 43-46.
- Gümüş, C., Yavuz, H. 1994. Gümüşhane Örumcek Ormanlarında Bir Anıt Meşcere, Gümüşhane Valiliği Kültür ve Sanat Dergisi, 1(4), 4-15.
- Gümüş, C., Gül, A. U., Özkan, Z. C., Demirci, A., Yavuz, H., Eroğlu, M., Demirel, Ö. 1999. Doğu Karadeniz Bölgesindeki Anıt Ağaç ve Meşcerelerin Belirlenmesi, TÜBİTAK, Proje No: TOGTAG, Trabzon.
- Karaca, H. 1992. Monumental Trees of Turkey: 3, İkizpehlivan. The Karaca Arboretum Magazine, 1(4), 159.
- Karaca, H. 1993. Monumental Trees of Turkey: 4, Kocahar. The Karaca Arboretum Magazine, 2(2), 87-88.
- Karaca, H. 1994. Monumental Trees of Turkey: 6. The Karaca Arboretum Magazine, 2(3), 133-134.
- Karaca, H. 1995. Monumental Trees of Turkey: 8, Hıdırbey Çınarı. The Karaca Arboretum Magazine, 3(1), 41-44.
- Özçelik, H., Doğan, Ü., Tanrıver, H. 1998. Göller Yöresinden Bazı Abide Ağaçlar. ÇevKor Ekoloji, Ocak-Şubat-Mart 7(26), 13-17.
- Özdemir, Ü, Göncüoğlu, C, Tütüncü, G., Tanca, N., Tümer, A. 1986. Doğal Anıtlar. E.U. Journal of Science Fac., Ser. B, Vol. 8, 221-230.
- Palabaş, S., Uzun, A., Terzioğlu, S., Anşın, R. 2005. Trabzon İlinin Korunan Doğal Alanları ve Bitkisel Tür Zenginliği. Korunan Doğal Alanlar Sempozyumu, Poster Bildiriler Kitabı, 63-65, Isparta.
- Palabaş Uzun S., Uzun, A., Terzioğlu, S. 2007. Doğal Mirasımıza Bir Katkı: Anıt Doğu Ladini (*Picea orientalis* (L.) Link). Düzce Üniversitesi, Ormancılık Dergisi, 3 (2), 42-54.